

Konkurrensavdelningen
Bengt G Mölleryd
08 678 55 64
bengt.molleryd@pts.se

Uppföljning av samrådsvar på PTS konsekvensanalys om övergång till särkostnad för samtrafikpriser

PTS publicerade den 5 mars 2012 rapporten¹ ”Beräkning av samtrafikpriser med särkostnad – en konsekvensanalys” som en del av första samrådet om marknaden för samtalsoriginering i det allmänna telefonnätet via en fast nätanslutningspunkt (marknad 2), marknaderna för samtalsterminering i respektive operatörs individuella allmänna telefonnät via en fast nätanslutningspunkt (marknad 3), samt marknaderna för samtalsterminering i individuella mobiltelefoninät (marknad 7).² Samrådsperioden löpte fram till den 2 april 2012. Följande företag har lämnat synpunkter på konsekvensanalysen: Hi3G, Tele2, Telenor och TeliaSonera.

PTS ger i denna PM inledningsvis en övergripande syn på samrådssvaren och hur myndigheten ser på ett införande av särkostnad. Därefter redovisas operatörernas synpunkter på konsekvensanalysen och PTS kommentarer. I en bilaga redovisas detaljuppgifter som Tele2 har lyft fram i deras samrådssvar, som kommenteras av PTS.

PTS syn på att införa särkostnad och samrådssvaren

Intresset för frågan om termineringsavgifter har alltid varit stort, och särskilt gäller det mobilterminering eftersom det utgör en betydande intäkt för operatörerna, under 2011 stod mobila termineringsintäkter för 9 procent av de totala intäkterna på svenska mobilmarknaden.³ Eftersom terminering är en

---

¹ PTS-ER 2012:9, länk: <http://www.pts.se/upload/Rapporter/Tele/2012/PTS-ER-2012-9-konsekvensanalys.pdf>

² Se på länk <http://www.pts.se/sv/Dokument/Remisser/2012/Forsta-samrad-pa-samtrafikmarknaderna/>

³ Källa: Svensk telemarknad. Det är beräknat på intäkter för mobila samtalstjänster och terminering.

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

monopolmarknad regleras den och PTS beräknar en nivå baserat på kostnaderna som operatörerna har rätt att ta ut för terminering av röstsamtal i respektive mobilnät. I takt med att antalet abonnemang ökat, mobilanvändningen vuxit, mobila datatrafiken tilltagit och radiosystemutrustning fallit i pris har kostnadsresultaten från LRIC-modellen kontinuerligt sjunkit.

Operatörerna har ända sedan mobilterminering började regleras argumenterat kraftfullt för hur skadligt sänkta termineringspriser är för operatörerna. Det är därför inte förvånande att ett införande av särkostnad för beräkning av terminering ifrågasätts. Men termineringsavgifter är grossistavgifter och det finns operatörer som betalar mer än vad de tar emot och operatörer som tar emot mer än vad de betalar i och med att trafikbalanserna för operatörerna varierar. Dessutom varierar balansen och samtrafikpriser mellan fasta och mobila nät.

PTS är precis som regleringsmyndigheterna runt om i Europa och kommissionen övertygande om att en övergång till särkostnad för beräkning av samtrafikpriser är ett riktigt steg att ta eftersom det är positivt för utvecklingen av marknaden och gynnsamt för konkurrensen.

När det gäller frågan om det finns lagstöd för att införa särkostnad för samtrafikpriser redovisar PTS sin syn på det i besluten.

Det finns enligt PTS bedömning tre huvudsakliga skäl till att införa särkostnad för att beräkna samtrafikpriser i Sverige. Det första argumentet handlar om en utveckling mot effektiv konkurrens på marknaden, det andra argumentet handlar om effektiviteten för operatörsverksamheten och det tredje argumentet är att ett införande av särkostnad ger förutsättningar för en harmonisering i Europa.

Lägre termineringspriser gynnar konkurrensen

Det första och främsta argumentet för att införa särkostnad vid beräkning av termineringspriser är att det gynnar den långsiktiga konkurrensen på marknaden.

Termineringspriser påverkar operatörernas strategier och prissättning av samtal inom och mellan nät eftersom företagen anpassar sig efter termineringspriserna. Höga termineringspriser har effekt på operatörernas erbjudanden mot slutkund och påverkar därmed slutkundernas trafikmönster. Beroende på trafikmönster, storlek på operatör och ifall det är fasta eller mobila nät får det effekter på konkurrensen. I och med att termineringspriser i princip sätter ett golv för

priset och befäster marknadspositionerna för aktörerna är det en uppenbar risk att det snedvrider konkurrensen.

En övergång till särkostnad innebär lägre termineringspriser vilket medför att de negativa effekterna reduceras och ger förutsättningar för en konkurrensneutral marknadssituation. Trafikmönstret hos kundbasen påverkar samtrafiknettot och för att öka marknadsandelar krävs att operatörer gör inbrytningar i nya kundsegment. Det gör att samtrafiknetton i sig blir ett konkurrensproblem eftersom det gynnar större operatörer på bekostnad av mindre operatörer. För ifall operatörer med små kundbaser och balanserad trafikprofil satsar aggressivt på att konkurrera med pris och attrahera kunder som lockas av låga utgående priser kommer de nya kunderna sannolikt att göra fler utgående samtal än ingående. Det ger ett negativt trafiknetto och därmed ökade kostnader för den operatör som utmanar konkurrenterna. Detta ger inget incitament för att konkurrera.

En sänkning av kostnadsbasen ger bättre förutsättningar för en effektiv konkurrens, och en minskad överföring mellan olika nät försvagar möjligheten till korssubventionering mellan olika tjänster. Med lägre samtrafikpriser kommer marknaden närmare kostnadstäckning för den verkliga efterfrågan, vilket är positivt för utvecklingen och konkurrensen.

Utvecklingen av mobilt bredband visar att marknadsandelarna fördelar sig annorlunda jämfört med mobilt tal och en möjlig förklaring är att det på mobilt bredband inte finns några termineringspriser som påverkar konkurrensen.

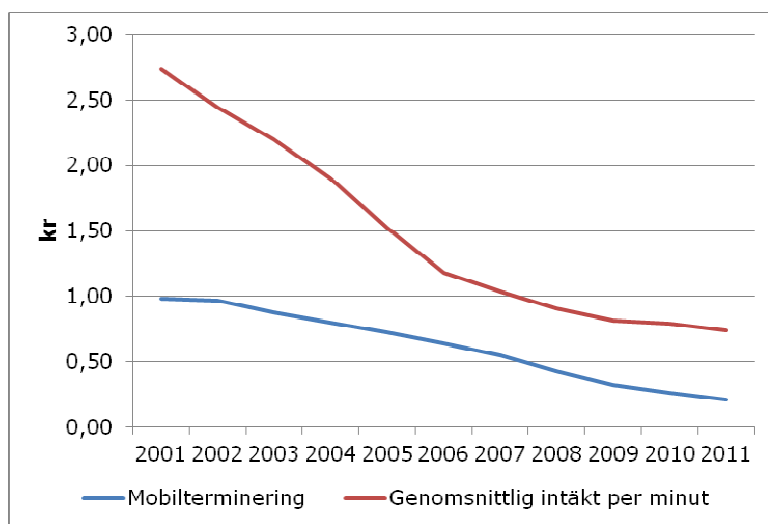
En ökad symmetri av termineringspriser mellan fasta och mobila nät är positivt. Ett införande av särkostnad för terminering innebär lägre betalningar från fasta nät för mobil terminering, eftersom fasta nät inte längre täcker gemensamma kostnader för mobilnäten.

Lägre termineringspriser ger en tydligare koppling till slutkundernas efterfrågan, mer transparanta priser. Därmed skapas bättre förutsättningar till en mer fungerande marknad och ökad symmetri mellan olika nät.

PTS anser att det huvudsakligen inte finns några negativa effekter på slutkundsmarknaden genom lägre termineringspriser. Även om det finns en risk att de som spenderar minst får ökade kostnader i och med att fasta kostnader ökar när termineringspriset minskar, men det vägs upp av förutsättningar till ökad konkurrens utan snedvridande effekter. Med särkostnad kommer mobiloperatörer att täcka delar av gemensamma kostnader för terminering från intäkter för slutkundstjänster, genom högre fasta avgifter. Lägre termineringspriser och konkurrens bidrar till en ökad slutkundsnytta enligt PTS. Ett stöd för att lägre termineringspriser bidrar till lägre priser är att

slutkundspriserna för mobil kommunikation i genomsnitt har fallit med 12,3 procent per år under perioden 2001-2011 samtidigt som mobiltermineringspriset sjunkit med i genomsnitt 14,3 procent per år under samma period.

Figur 1 Utveckling av priset per minut för mobilterminering och mobiltelefoni⁴

Källa: Svensk telemarknad

Lägre termineringspriser ger ökad effektivitet

Det andra argumentet för lägre termineringspriser är att det är positivt för effektiviteten på marknaden eftersom termineringspriset i praktiken sätter ett golv för slutkundspriserna. I och med att terminering är en monopolmarknad innebär en övergång till särkostnad att endast de kostnader som är trafikrelaterade för inkrementet terminering ingår i kostnadsberäkningen. Det ger därmed operatören som tillhandahåller terminering kostnadstäckning för de relevanta kostnaderna och bidrar till ökad effektivitet. Kostnaden är resultatet av en kalkyl baserad på en generisk operatör för mobilnätet och en hypotetisk operatör för det fasta nätet som har en liknande efterfrågan som den dominerande fasta nätoperatören. Med den kraftiga tillväxten av data har trafikmixen i näten förändrats och det är data som driver kapacitetsutbyggnaden. Vidare är inte mobiloperatörerna i den position som var

---

⁴ Som uppskattning för pris används genomsnittlig intäkt per minut. Det är beräknat på periodens intäkter från mobila teletjänster dividerat med det totala antalet trafikminuter för mobil telefoni. Periodens intäkter från mobila samtals tjänster avser intäkter från slutkund (exklusive intäkter från SMS, MMS, mobila mervärdetjänster, samtrafik, internationell roaming och koncerninterna intäkter). Tilläggsavgifter eller annan avbetalning för rabatterade mobiltelefoner ingår inte. Källa Svensk telemarknad

för 10-15 år sedan när det var osäkert om hur efterfrågan skulle utvecklas. Mobilkommunikation är en del av människors vardag och har stor betydelse för privat- och arbetsliv. Det finns därför ingen anledning att samtalsterminering ska korssubventionera andra tjänster, utan en effektiv resursfördelning innebär att den operatör som tillhandahåller terminering ska få relevant kostnadstäckning, vilket blir fallet med särkostnad.

Lägre termineringspriser i hela Europa

Det tredje argumentet för att införa särkostnad är att det pågår en process för att harmonisera kostnadsberäkningen av fast och mobilterminering under 2013 i Europa genom att införa kommissionens rekommendation om särkostnad. Kommissionen arbetar med stor energi för att medlemsländerna ska införa särkostnad i enlighet med rekommendationen. Därmed minskar skillnaden mellan termineringspriserna i Europa. Tillgänglig data om de mobila termineringspriserna baserade på särkostnad visar att de flesta länder kommer att ligga runt 1 eurocent 2013. Det ligger i linje med de kostnadsresultat som PTS presenterat för mobil LRIC, vilket innebär att Sverige kommer att ha termineringspriser i nivå med övriga Europa.⁵

Störst fokus har hittills legat på den mobila termineringen, men det är sannolikt att aktiviteten kring den fasta termineringen kommer att öka i takt med att slutdatumet för införande av särkostnad enligt rekommendationen närmar sig. PTS tillämpar en övergångstrappa sedan 2008 vilket innebär att för 2013 kommer 6/7 av kostnadsresultatet baseras på LRIC med särkostnad enligt nu gällande beslutsutkast för marknaden.

Sammantagen bedömning

Sammantaget ser PTS övervägande positivt på ett införande av särkostnad för att beräkna samtrafikpriser. För en grundlig genomgång av konsekvenserna av att införa särkostnad hänvisas till konsekvensanalysen som publicerades den 5 mars 2012. I det följande redovisas och kommenteras operatörernas samrådssvar på konsekvensanalysen. Som bilaga finns en utförlig redogörelse med PTS kommentarer av de data som Tele2 har lyft fram i sitt samrådssvar.

---

⁵ Se prismetod för samtalsterminering i mobilnät 2011-06-21
<http://www.pts.se/upload/Ovrigt/Tele/Prisreglering/10-8320-Prismetod-110621.pdf>

Samrådssvar och kommentarer

I det följande redovisar och kommenterar PTS samrådssvaren från de olika operatörerna.

TeliaSonera

PTS bör avvakta med ytterligare sänkningar av termineringspriser

TeliaSonera framhåller att de redan idag internationellt sett låga svenska termineringsersättningarna innebär en stor negativ balans där svenska operatörer får betala stora belopp till utländska operatörer. Med fortsatt sänkta termineringsersättningar i Sverige riskerar denna obalans att öka.

TeliaSonera anser att PTS bör avvakta med ytterligare sänkningar av termineringspriserna för att därigenom bidra till en harmonisering av priserna inom EU i linje med kommissionens rekommendation.

PTS kommentar på TeliaSoneras samrådssvar

TeliaSonera framhåller att PTS ska avvakta med att införa särkostnad för termineringspriser. För övrigt har TeliaSonera inte lämnat några kommentarer på konsekvensanalysen. Så som PTS konstaterat ovan så har ett flertal medlemsländer redan indikerat att den mobila termineringsnivån med särkostnad kommer att ligga omkring 1 eurocent i respektive land. Den nivån ligger i linje med motsvarande beräkning enligt den svenska mobila LRIC-modellen.

Avseende den fasta termineringen så har medlemsländerna inte i samma utsträckning indikerat någon nivå för en särkostnad. PTS följer noga utvecklingen i denna del.

Hi3G

PTS bör avvakta med ytterligare sänkningar av termineringspriser

Hi3G anser att PTS bör avvakta med ytterligare sänkningar av termineringspriserna för att inte missgynna svenska operatörer vid samtalsterminering inom EU.

PTS kommentar på Hi3G samrådssvar

Hi3G framhåller att PTS ska avvakta med att införa särkostnad för termineringspriser. För övrigt har Hi3G inte lämnat några kommentarer på konsekvensanalysen. Så som PTS konstaterat ovan så har ett flertal

medlemsländer redan indikerat att den mobila termineringsnivån med särkostnad kommer att ligga omkring 1 eurocent i respektive land. Den nivån ligger i linje med motsvarande beräkning enligt den svenska mobila LRIC-modellen.

Telenor

Telenor: Kritiska till att analysen inte belyser huvudfrågan

Telenor är kritiska till flera slutsatser i konsekvensanalysen och framhåller att de inte är korrekt underbyggda med relevanta data. Telenor framhåller att PTS inte har utrett konsekvenserna av att införa LRIC med särkostnad utan har endast resonerat kring möjliga effekter av de sänkta mobila termineringspriser som vi sett i Sverige under de senaste tio åren. De har under denna period beräknats med olika principer och resulterat i att priserna fallit från 1 kr till ett förväntat pris på 14 öre från 1 juli 2012. En övergång till LRIC med särkostnad skulle enligt PTS innebära en ytterligare sänkning till 9 öre per minut.

PTS kommentar

PTS utgångspunkt för analysen har varit att analysera effekter och konsekvenser av lägre termineringspriser. I och med att tillgänglig data för perioden år 2000-2011 visar på utvecklingen av den svenska marknaden har den utgjort grunden för analysen. Under denna period har termineringspriset fallit med 82 procent. Utifrån utvecklingen under denna period drar PTS ett antal slutsatser om konsekvenser av lägre termineringspriser. Detta utgör sedan grunden för att analysera konsekvenserna av en övergång till särkostnad för att beräkna termineringspriser. PTS kan konstatera att mobilbranschen är välmående och har därför svårt att se att en övergång till särkostnad för terminering i grunden skulle skaka om operatörerna. Och som framkommer av synpunkterna är nettoeffekten av en övergång till särkostnad betydligt mindre än vad PTS har angivit ifall man exkluderar koncerninterna intäkter. Vidare domineras den svenska marknaden av integrerade operatörer vilket innebär att termineringsavgifter blir en avräkning mellan en intäkt- och kostnadssida.

Telenor: PTS bör göra en ny analys

Telenor anser att

- PTS i analysen borde ha fokuserat på de förväntade effekterna av en övergång till särkostnad för LRIC som innebär en drastisk sänkning från en redan mycket låg nivå.
- Ett införande av särkostnad för LRIC innebär att operatörerna inte får kostnadstäckning i den mening som svenska lagstiftaren har avsett.

- PTS bör återkomma med en fullödig och seriös utredning av konsekvenserna av att mobiloperatörerna inte längre får full kostnadstäckning för terminering av trafik i sina mobila nät.
- PTS inte är tvingade att följa EU-kommissionens rekommendation om införande av särkostnad för LRIC om man inte kan visa att det leder till positiva effekter på den svenska marknaden som uppväger de negativa konsekvenserna.
- Ett införande av särkostnad för LRIC innebär att operatörerna blir tvingade att sälja grossisttjänster med förlust.

PTS kommentar

PTS undersöker i rapporten hur sänkningarna av termineringspriserna har påverkat hela marknaden, och analyserar inte effekter för enskilda företag. Skälet till detta är att publik data avser hela marknaden och ifall analysen skulle baseras på uppgifter om enskilda företag skulle det sannolikt omfattas av sekretess.

PTS kan konstatera att operatörer på olika sätt strävar efter att sänka produktionskostnader, vilket t.ex. illustreras av nätsamarbeten. Samtidigt har radio- och systemutrustning kontinuerligt fallit i pris. Det kostnadsresultat som LRIC genererar är inte nödvändigtvis liktydigt med operatörernas verkliga produktionskostnader. Operatörsverksamhet präglas av höga fasta kostnader och när det gäller frågan om vilka kostnader som operatörer tilldelar för specifika tjänster är det en företagsmässig fråga. PTS kan konstatera att lönsamheten i branschen är god och ökad datatrafik driver investeringar. LRIC med särkostnad ger kostnadstäckning för trafikrelaterade kostnader.

PTS har för avsikt att följa EU-kommissionens om införande av särkostnad för LRIC eftersom myndigheten anser att det på långsikt är positivt för marknadsutvecklingen, och att det överväger eventuella negativa effekter. När det gäller frågan om det finns lagstöd för att införa särkostnad redovisar PTS sin syn i besluten. PTS bedömer inte att det finns några legala hinder att införa särkostnad i Sverige.

Systemet med mobila termineringsintäkter har varit en integrerad del av operatörsverksamheten och inneburit att de operatörer som har positiva trafiknetton får betalt av operatörer med negativa trafiknetton.

Enligt PTS uppfattning ger LRIC med särkostnad kostnadstäckning för de trafikrelaterade kostnaderna för terminering. I och med att LRIC baseras på ett nytt nät med återanskaffningsvärde som har en kapitalbas på ca 25 mdkr

samtidigt som operatörerna investerat betydligt mindre är det svårt att se hur grossisttjänsterna kan säljas med förlust.

Telenor: Rad brister i analysen

Det finns, enligt Telenor, en rad brister och tveksamheter i konsekvensanalysen.

- Trafik från fasta nät till mobilnät kommer till 80% från operatörer som både har fasta och mobila nät. Nettot för trafik från fasta till mobila nät är därför betydligt lägre än de 963 mkr som utredningen hävdar.
- Mobilterminering i Sverige är redan så lågt att operatörerna knappast får kostnadstäckning.
- Resonemanget om kapitalöverföring från fasta till mobila nät är inte relevant eftersom merparten av detta hanteras av integrerade operatörer.
- Telenor ifrågasätter vad PTS vill uppnå med minskningen av kapitalöverföringen från fasta till mobila nät.
- PTS har inte visat att lägre termineringspriser resulterat i lägre priser för att ringa från fasta till mobila nät.
- Telenor framhåller att det inte stämmer att mindre mobiloperatörer har ett negativt trafiknetto gentemot större operatörer eftersom de har färre kunder. Det är kundernas telefonibeteende som är avgörande, och det är målgruppen som avgör trafikbalansen och inte operatörens storlek.
- Erbjudanden för on-net samtal är i allmänhet mer attraktiva för stora operatörer ifall mobiltermineringen överstiger operatörernas faktiska kostnader för terminering.
- Operatörerna konkurrerar inte längre med särskilt låga priser för on-net trafik. Det finns därför ingen anledning att sänka mobilterminering ytterligare för att lösa påstådda konkurrensproblem för mindre mobiloperatörer.
- I och med att mobiltermineringspriset inte överstiger kostnaderna finns det ingen anledning att sänka dem ytterligare.
- Viljan att investera kommer att minska med lägre termineringspriser eftersom det kommer att ha en negativ effekt på vinstmarginalen för mobiloperatörerna.
- PTS har inte visat att sänkta mobiltermineringspriser inte har någon påverkan på framtida investeringar.
- PTS har inte analyserat konsekvenserna för de svagaste kundgrupperna med lägre termineringspriser.

- Telenor hävdar, med stöd från OECD statistik, att det finns ett negativt samband mellan termineringspriser och slutkundspriser för mobiltelefoni.
- Figur 23 på sid 45 (förändring i termineringspriset och förändring i intäkt per minuter för TeliaSonera) kan inte betraktas som bevis för att lägre termineringspriser ger lägre slutkundspriser
- PTS har inte analyserat den ökade risken för spam och ”unsolicited calls” om mobiltermineringspriset närmar sig noll.
- Telenor framhåller att det i första hand är konkurrensen som drivit ned slutkundspriserna på mobiltelefoni snarare än sänkta termineringspriser. Möjligtvis har slutkundspriserna för samtal från fasta nät till mobila nät gått ner något på grund av lägre mobiltermineringspriser.
- Sänkta mobiltermineringspriser kan definitivt leda till högre slutkundspriser för vissa kundgrupper.

PTS kommentar

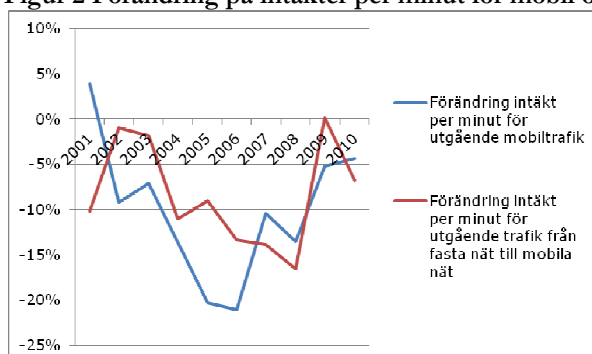
PTS utgångspunkt har varit att redovisa den totala bilden av terminering och har därför inkluderat koncerninterna intäkter. Skälet till detta är att operatörer redovisar resultatet för mobil- och fastnätsaffären separat, och sedan gör avdrag för interna kostnader. Det innebär att det för koncerner kan vara negativt för mobilverksamheten men positivt för fastnät med lägre termineringspriser. Telenors kommentar understryker att den totala effekten är betydligt lägre än vad PTS utredning visar. Det innebär rimligtvis att en övergång till särkostnad för terminering är ett mindre problem. Men samtidigt kvarstår faktum att vissa operatörer är nettobetalare i samtrafikaffären.

PTS konstaterar att operatörsbranschen är välmående, och att LRIC med särkostnad ger kostnadstäckning för trafikrelaterade kostnader.

PTS strävar efter att skapa goda förutsättningar för konkurrens på den svenska marknaden och att det ska vara en jämlik spelplan för konkurrens mellan fasta och mobila nät. Telenor anser att resonemanget om kapitalöverföring från fasta till mobila nät inte är relevant eftersom merparten av detta hanteras av integrerade operatörer. Men det understryker snarare att det är en överföring som ska reduceras, vilket uppnås med införandet av LRIC med särkostnad.

Baserat på utvecklingen på marknaden kan PTS konstatera att priserna på mobila tjänster inte blivit dyrare på grund av lägre termineringspriser utan istället har fallit under de senaste tio åren. Priserna på samtal från fasta nät till mobila nät har kontinuerligt fallit, baserat på en förändring av genomsnittlig intäkt per minut.

Figur 2 Förändring på intäkter per minut för mobil och fasta

Källa: Svensk telemarknad

Olika kundgrupper har olika profiler på kommunikationsmönstret och beroende på balansen mellan ut- och ingående samtal kommer samtrafiknettot att avgöras för en enskild kund och sammantaget för en operatörs hela kundbas. Genom att mindre operatörer har färre kunder har de färre kunder att ringa till och därmed ökar sannolikheten för att de ringer till kunder hos andra operatörer. Konsekvensen av detta är att termineringspriset sätter en gräns för slutkundspriset till andra nät, vilket påverkar konkurrensen.

Prisutvecklingen indikerar att lägre termineringspriser gör differentiering av priser inom och mellan nät mindre intressant. Höga termineringsintäkter ger en fördel för stora operatörer och med låga priser på samtal inom samma nät.

Operatörernas produktionskostnad beror på vilka kostnader som allokeras till kalkylen.

Telenor framhåller att operatörerna inte längre konkurrerar med särskilt låga priser för on-net trafik och att det därför inte finns någon anledning att sänka mobiltermineringspriset ytterligare för att lösa påstådda konkurrensproblem för mindre mobiloperatörer. PTS har svårt att se varför de nuvarande termineringsnivåerna skulle vara optimala utan vad som krävs är ytterligare effektivisering och då ger LRIC med särkostnad kostnadstäckning för de relevanta trafik kostnaderna. Dessutom är on-net erbjudanden mer attraktiva ju högre termineringspriserna är. Allteftersom termineringspriserna faller bör on-net erbjudandena följaktligen minska till förmån för andra affärsmodeller.

Termineringsnettot är summan av intäkter och kostnader för ett affärsområde, och för koncerner är det den totala effekten neutral ifall det är balans mellan termineringsnettot. Investeringarna påverkas av kassaflödet och med tanke på att nätsamarbeten minskar investeringar och driftkostnader blir det en mindre effekt. Samtidigt har priser på nätutrustning fallit i pris. Vidare är det

datatrafiken som driver behovet av ökad kapacitet i näten. Höga termineringspriser gör det möjligt att subventionera mobil data och uppgradering av nätkapacitet, vilket snedvrider konkurrensen. De lägre termineringspriserna har en marginell effekt och utvecklingen de senaste åren indikerar inte att det kommer ske några dramatiska effekter. Det är väl snarare så att ett positivt termineringsnetto har gått direkt till vinsten, alltså betydligt mer än kostnadstäckning.

PTS bedömning är att den framtida investeringsnivån i mobila nät i första hand kommer att avgöras om operatörernas förmåga att prissätta accessen och mobil data i och med övergången från en röst- till datadriven marknadsutveckling. I detta sammanhang kommer inte nivån på termineringsintäkter att spela någon avgörande roll. Operatörerna har vidtagit åtgärder genom att etablera särskilda företag för nätsamarbeten där investeringar och driftkostnader delas mellan delägarna. Sammantaget innebär det att en övergång till särkostnad för mobilterminering sannolikt inte kommer påverka investeringsnivån.

PTS har i analysen framhållit att lägre termineringspriser lett till att kontantkort blivit en mindre intressant abonnemangsform. De kunder som har svagast ekonomi eller ringer minst har därmed fått en ökad kostnad för kommunikation. Men PTS anser att det är ett mindre problem. Det handlar om ”waterbed-effekten” och det är rimligt att det blir ett marknadspris på de tjänster som operatörer tillhandahåller och att kunderna betalar vad det kostar utan att bygga på en korssubvention. Att det är kundernas verkliga efterfrågan och priskänslighet som bestämmer deras agerande och användning är ett tecken på fungerande konkurrens.

PTS kan konstatera att priserna, baserad på en beräkning av intäkt per minut, kontinuerligt har fallit. Graden av kausalitet är svår att avgöra ifall det är konkurrensen, lägre termineringspriser eller en kombination av de båda som fällt avgörandet. Däremot är det näst intill ofrånkomligt att en operatör måste ta i beaktande termineringskostnaden vid sin prissättning ut mot slutkund och därmed finns det ett samband. PTS kan också konstatera att Sverige i en internationell jämförelse har låga priser på mobil kommunikation. Det finns å andra sidan inga tecken på att sänkta samtrafikpriser har lett till generellt högre slutkundpriser.

I diskussionen om att ta bort termineringspriser totalt och införa ”bill and keep” har det diskuterats om att det därmed inte finns någon spärr för önskade samtal. Men det är i detta sammanhang inte något problem för en övergång till särkostnad för terminering innebär att det fortfarande finns en termineringsavgift. Det innebär att det finns en kostnad för samtal och därmed

borde det inte vara något oövervinnligt problem med så kallade oönskade samtal.

Telenor: Sammantagen bedömning

Telenor framhåller att konsekvensanalysen inte visar på några statistiskt signifikanta samband mellan lägre termineringspriser och positiva effekter för slutanvändarna och samhället. Det är därför enligt Telenor en tendentiös analys. Analysen tar inte sikte på att analysera effekterna av en övergång till LRIC med särkostnad.

Telenor ser därför gärna att PTS genomför en förnyad konsekvensutredning där fokus ligger på slutsatser som baseras på statistiskt signifikanta samband och där analysen fokuserar på förväntade effekter av en övergång från dagens tillämpning av LRIC+ till den av kommissionen rekommenderade LRIC med särkostnad.

PTS kommentar

PTS konsekvensanalys är baserad på publik data och utvecklingen under de senaste tio åren. Detta är basen för analysen och sedan beräknar PTS den ekonomiska effekten av en övergång till särkostnad. Den tillgängliga statistiken gäller för utvecklingen som varit. Utifrån den historiska utvecklingen drar PTS slutsatsen att mobiloperatörer hela tiden har varit motståndare till lägre termineringspriser så länge som de inte är utmanare. PTS konstaterar att trots att termineringspriserna är 82 procent lägre 2011 jämfört med år 2000 har mobiloperatörerna investerat i utbyggnad av 3G och nu 4G, levererat höga vinstmarginaler, kontinuerligt sänkt slutkundspriserna, ökat kundstocken, samt ökat trafikvolymerna. Det är med andra ord en välmående industri som har bidragit till att utveckla människors vardag och arbetsliv, och därmed bidragit till samhällsutvecklingen.

Tele2 Sverige AB

Tele2: Kritiska till konsekvensanalysen

Tele2 är kritiska till analysen och anser att den är tendensiös och därför inte kan läggas till grund för ett så långtgående och ingripande beslut som de som nu föreslås på marknad 3 och 7 utan att först göras om i grunden. Tele2 lyfter dock fram Originering i fasta nät som en positiv del i analysen om hur den samkostnad som allokerats till terminering i fasta nät skall hanteras.

Tele2 anser att PTS hanterar källmaterialet slarvigt och att rapporten har ett stort antal felaktigheter, vilket gör att utredningen är svårtillgänglig och svår att verifiera. Detta sänker enligt Tele2 trovärdigheten av de slutsatser som dras i rapporten.

Tele2 framhåller att

- Alla åtgärder som gynnar fasta nät i första hand gynnar TeliaSonera.
- PTS inte presenterar något hållbart argument varför ett införande av särkostnad för termineringspriser skulle innebära något positivt, som t.ex. lägre slutkundspriser.
- Det saknas argument och stöd i svensk lag för att införa särkostnad för beräkning av termineringspriser.
- Statistiken som används i konsekvensanalysen inte kan ligga till grund för någon marknadsanalys eftersom dessa tjänster definieras på ett annat sätt och ingår på andra marknader än de som Svensk telemarknads statistik redovisar.
- Det inte finns någon diskussion i konsekvensanalysen om varför mindre operatörer inte sänker sina samtrafikpriser så att det blir billigare för stora operatörer att skicka trafik till mindre operatörer än att behålla trafiken i eget nät.
- Det är oklart om PTS fattat ett formellt beslut om att införa LRIC baserad på särkostnad, men Tele2 framhåller att konsekvensanalysen verkar utgå från att så är fallet.
- PTS har fel när PTS skriver i konsekvensanalyser att mindre operatörer sannolikt har negativa trafikflöden.
- PTS har en obalanserad syn om netton mellan fasta nät och mobilnät eftersom dessa priser är reglerade och att de har olika kostnadsnivåer.

PTS kommentar

Eftersom Tele2 anser att analysen är tendensiös har PTS i bilagan redovisat 19 punkter med de data som Tele2 lyfter fram och för varje punkt redovisat förklaringar och kommentarer och infogat tabell där det är relevant.

Genomgången visar att analysen står på solid grund utifrån de data som Svensk telemarknad redovisar.

PTS anser att de kontinuerligt lägre termineringspriserna har bidragit till lägre slutkundspriser och därigenom resulterat i förhöjd konsumentnytta. En övergång till särkostnad för terminering fortsätter denna utveckling och är därigenom något positivt för konsumenter och marknaden.

Operatörernas inställning till termineringspriser påverkas av vilken position företaget har på marknaden och hur samtrafiknettot är. PTS kan konstatera att merparten av den mobila termineringstrafiken och intäkter kommer från mobilnät. Detta innebär att de som har negativa samtrafiknetton är nettobetalare.

När det gäller möjligheterna att införa särkostnad enligt svensk lag gör PTS bedömningen att det inte finns några legala hinder för detta.

Tele2: Om fast terminering

Tele2 framhåller att utredningen är förvirrande i avsnittet om fast terminering när det gäller den data som används, och Tele2 tycker att det är egendomligt att PTS inte uteslutande använder publik data. Tele2 är kritisk till de slutsatser som dras av den presenterade data kring utvecklingen av fast terminering.

Tele2 framhåller att

- De ökade marginalerna för samtal från fasta nät till mobila nät i första hand tillfallit TeliaSonera eftersom de har merparten av trafiken från fasta till mobila nät.
- Rapporten inte analyserar nettoeffekten av ändrade termineringspriser, dvs. när samtrafiktransaktioner mellan koncernbolag räknas bort. Detta innebär att värdet av fastnätstrafik som terminerar i mobilnät inte är 1066 mkr som det står i rapporten utan 609 mkr, vilket ger en nettoskillnad på 506 mkr och inte 963 mkr som redovisas i analysen.
- Skillnaden med särkostnad LRIC blir 300 mkr och inte 600 mkr som analysen redovisar.
- Det är en klar brist att utredningen inte analyserar koncernintern trafik, vilket, enligt Tele2, gör att man inte kan använda utredningen till stöd för den mycket ingripande myndighetsutövning som utfärdandet av skyldighetsbeslut medger.

PTS kommentar

PTS har uteslutande använt data från Svensk telemarknad och i något fall använt underliggande data från Svensk telemarknad, som inte varit publicerad och som inte omfattas av sekretess. PTS har inte använt företagsspecifik data för att det sannolikt hade omfattas av sekretess. PTS hänvisar till bilagan för genomgången av data som Tele2 har presenterat och kommenterat i samrådssvaret.

PTS har analyserat de totala effekterna på marknaden och inte fokuserat på enskilda företag. Vidare har PTS använt data inklusive koncerninterna intäkter för att ha en konsekvent linje i analysen och eftersom företagen redovisar de olika affärsområdena. Naturligtvis är de totala effekterna för enskilda koncerner beroende av hur samtrafiknettot är för mobila och fasta nät. Tele2 lyfter fram att totaleffekten blir betydligt mindre än vad PTS har framhållit i rapporten, vilket understryker att frågan om övergång till särkostnad för samtrafik inte är något stort problem.

Terminering handlar om att operatörer skickar trafik till varandra och att nettot av ingående och utgående trafik utgör trafikbalansen. Genom att ytterligare sänka termineringspriserna minskar de belopp som utbyts mellan operatörer, vilket innebär att de som har negativa trafikbalanser betalar mindre jämfört med när termineringspriset är högre. Det ger ökade incitament att erbjuda slutkunderna attraktiva tjänster i konkurrens som de är beredda att betala för. Operatörsbranschen är välmående och PTS har svårt att se att en övergång till särkostnad för terminering skulle kunna underminera hela affärsverksamheten.

Tele2: Om originering för samtal från fasta nät

Tele2 anser att denna del av utredningen är grundlig och att PTS kommer fram till en korrekt slutsats.

PTS kommentar

PTS noterar att Tele2 instämmer helt med PTS i denna fråga.

Tele2: Om mobilterminering

Tele2 framhåller att PTS gjort en bristfällig analys av uppkomsten av mobilterminering eftersom det i Sverige fanns ett fast nät och två mobila nät, men där Televerkets NMT-nät dominerade mobilmarknaden. Tele2 framhåller att man kan misstänka att de mobila termineringsavgifterna har sitt ursprung i att Televerket ville försvåra för Comviq att skicka trafik till NMT-näten.

Tele2 understryker att PTS inte redovisat att fastnätsmarknaden består av två delar: abonnemang och trafik, och att dessa båda delar har utvecklats väldigt olika. Förändringen av trafiken i fasta nät påverkades också till stor del av tillväxten och sedan nedgången av uppringt internet under det förra decenniet som genererade en stor del av trafiken under ett antal år.

Tele2 framhåller att

- Mobil terminering genererade 2,2 mdkr och inte 2,7 mdkr 2010 som redovisas i rapporten, eftersom det intressanta är intäkter från andra företag snarare än koncerninterna intäkter.
- Statistiken visar att totalintäkten för mobil terminering var 2,6 mdkr och inte 2,7 mdkr som rapporten visar, samt att den var 5,3 mdkr 2000 och inte 5,5 mdkr som analysen visar.
- Koncerninterna intäkter för mobilterminering utgör ca 20% av totala termineringsintäkter, men att de enligt Tele2 är ointressanta.
- Termineringsintäkternas andel av totala intäkter har minskat från 27% till 8% (och inte 28% och 10% som anges i rapporten). Om man exkluderar koncerninterna termineringsintäkter har värdet sjunkit från 23% till 7% av totala intäkter.
- I och med att trafikvolymerna från fasta nät till mobila nät vuxit med i genomsnitt 4% per år samtidigt som, enligt Tele2s beräkning, utgående trafik från fasta nät minskat med i genomsnitt 7,1% per år, trots de höga termineringspriserna i mobila nät visar det att det inte finns något samband mellan nivån på mobila termineringspriser och trafikvolym. Alltså tvärtemot vad som sägs i rapporten.
- Det är förvirrande och intetsägande att konstatera att termineringsintäkterna skulle minska med 1,2 mdkr ifall LRIC med särkostnad skulle införas. Och att det inte nämnts att 491 mkr av dessa skulle tillfalla TeliaSoneras fasta nät, och vilka konsekvenser det skulle få på den svenska marknaden är en stor brist med rapporten.
- Slutsatsen att mobiloperatörer med negativt trafiknetto och mindre kundbaser är nettobetalare till större operatörer och att merparten av termineringsintäkter kommer från mobiloperatörer är gripen ur luften, och har inte diskuterats i rapporten. Det är felaktigt att hävda att mindre operatörer, enbart på grund av storlek, är nettobetalare. Det saknar grund i utredningen och är inte korrekt. Att operatörer med negativt trafiknetto är nettobetalare till andra operatörer är självklart.

PTS kommentar

PTS redovisar i rapporten att framväxten av regleringen av mobil terminering har drivits av ett behov av att reglera monopolprissättning, vilket gäller generellt på mobilmarknaden.

Fokus på analysen är terminering i fasta och mobila nät. Marknadsutvecklingen av fasta nät präglas av en strukturell nedgång av fast telefoni. Att uppringt internet genererade stora trafikvolymmer är ett historiskt faktum och att prishöjningar av fasta avgifter inneburit att de fasta avgifterna blivit en allt

större andel av intäkterna för fasta nät. Nivån på termineringspriset var också en viktig del av utvecklingen för Tele2 eftersom det förändrade trafikbalansen i de fasta näten i och med att kunderna på 90-talet ringde till Tele2s nät med uppringt internet, vilka därmed kunde debitera dåvarande Televerket för termineringen.

PTS har uteslutande inkluderat koncerninterna intäkter för att kunna göra analysen jämförbar mellan de olika intäktslagen, och det är relevant eftersom företagen redovisar mobilt och fast separat. Vidare har Tele2 exkluderat intäkter för terminering av internationella samtal vilket PTS anser vara en relevant termineringsintäkt (se #12 i bilagan).

Som en konsekvens av lägre termineringspriser har andelen i förhållande till totala intäkter gradvis minskat. Detta är enligt PTS inget problem utan driver en marknad där den rimliga situationen är att en allt större del av operatörernas intäkter kommer från slutkunderna snarare än att de är indirekta intäkter.

PTS konstaterar att mobilmarknaden har vuxit kraftigt och tagit över en ökad andel av rösttrafiken. PTS lyfter fram att volymerna från fasta nät till mobila nät sannolikt hade utvecklats annorlunda med lägre termineringspriser och mer innovativa prispaket.

I och med att mobiltelefonin expanderat kraftigt och står för en allt större andel av taltrafiken, har det påverkat volymerna av trafiken i fasta nät. Även om antalet fasta abonnemang har minskat har många hushåll fasta telefoner och det är därför inte förvånande att många samtal går från fasta till mobila nät. Utvecklingen av fast telefoni skulle kunna ha sett annorlunda ut med en annan prisbild, och andra typer av slutkundserbudanden. Priskänsligheten för samtalsslag innebär att med lägre priser på samtal från fasta nät till mobila nät skulle volymerna kunnat ha varit betydligt större. Det bör därför inte råda någon tvekan om att termineringspriserna påverkar såväl affärsmodeller (utbud) som faktisk användning (efterfrågan).

Tele2 anser att det är förvirrande och intetsägande att konstatera att termineringsintäkterna skulle minska med 1,2 mdkr ifall LRIC med särkostnad skulle införas, och att det inte nämnts att 491 mkr av dessa skulle tillfalla TeliaSoneras fasta nät, och vilka konsekvenser det skulle få på den svenska marknaden är en stor brist med rapporten. PTS konstaterar att terminering handlar om ett flöde av pengar, en avräkning dels mellan operatörer, mellan mobila och fasta nät, dels inom koncerner. Trafik skickas och tas emot. Det är inte så att det ligger pengar på bordet utan det är avtal om grossistpriser på trafiken, och skillnader mellan fasta och mobila nät. Ambitionen med särkostnad är dels att sänka termineringspriserna till den inkrementella

kostnaden och endast inkludera trafikrelaterade kostnader, dels att minska skillnaden mellan termineringsavgifter för fasta och mobila nät.

PTS konstaterar att en allt större del av trafiken som terminerar i mobila nät kommer från andra mobila nät. Det innebär att mobiloperatörer med negativa samtrafiknetton blir nettobetalare.

Eftersom operatörer med negativa trafiknetton, vilket i allt större grad är mobiloperatörer påverkar det konkurrensen och för att driva fram ytterligare prisvärda tjänster möjliggör särkostnad ett lägre termineringspris och därmed lägre slutkundspriser. Detta gynnar konkurrensen.

Tele2: Ger lägre termineringspriser lägre slutkundspriser

Tele2 framhåller att PTS inte gör någon analys av sambandet mellan lägre mobila termineringspriser och slutkundspriser. Även om de slutsatser som dras på sid 47 är korrekta i procentuella termer stämmer det inte i absoluta tal, vilket inte analyseras i rapporten. Det kan finnas andra skäl till varför slutkundspriser utvecklas på det sätt som de görs.

Främsta skälet till lägre slutkundspriser är konkurrensen och att det inte är något tillflöde av nya mobilkunder (som tidigare inte varit mobilkunder). Konkurrensstrycket ger lägre slutkundspriser och har inget att göra med nivån på termineringspriserna. Men detta analyseras inte i rapporten.

PTS kommentar

PTS kan konstatera att priserna på mobila samtalstjänster inte ökat på grund av lägre termineringspriser, utan att priserna på mobila samtalstjänster i Sverige har fallit och att de i en internationell jämförelse är låga. Detta trots väsentligt lägre termineringspriser. Huruvida det är konkurrensen, termineringspriserna eller en kombination av de båda som drivit ned slutkundpriserna är en öppen fråga, men PTS kan konstatera att termineringspriser sätter ett de-facto grossistpris för utbyte av trafik mellan operatörer och därmed spelar en viktig roll i prissättningen på slutkundsmarknaden. Graden av kausalitet kan diskuteras, men PTS anser att lägre termineringspriser bidrar till att driva ned slutkundspriserna. Det är därför motiverat att sänka termineringspriserna. Det är därför inte skadligt att införa särkostnad för termineringspriser.

Tele2: Om avsnitt 5 analys av fast och mobil terminering

Tele2 instämmer i att det inte går att hävda något samband mellan termineringspriser och mobilanvändning i Europa. Företaget hävdar att det inte finns något samband mellan termineringspriser och slutkundspriser.

Tele2 framhåller att nettot mellan fastnätsoperatörer och mobiloperatörer är mindre än 1 mdkr om man tar hänsyn till koncernintern fakturering, vilket utredningen missat att behandla.

Tele2 understryker att analysen är fel ute i behandlingen av samtrafiknettot. Det slutgiltiga samtrafiknettot är främst en funktion av vilken kundkategori eller marknadssegment som operatören väljer att bearbeta. Detta kommer att avgöra om operatören har ett positivt eller negativt samtrafiknetto.

Tele2 framhåller att de slutsatser som dras i avsnitt 5.5.1⁶ dels är obegripliga, dels saknar stöd i utredningen och är felaktiga. Det handlar om i vilken utsträckning mindre operatörer missgynnas när en större andel av den terminerande trafiken kommer från mobila nät. Vidare gäller det relationen mellan termineringspriser och slutkundspriser, vilket det enligt Tele2, inte finns något samband mellan.

Tele2 är kritiska till att PTS hävdar att lägre termineringspriser leder till lägre slutkundspriser, och understryker att det inte finns något sådant samband. Tele2 anser därför att det är ologiskt och obegripligt att anföra att lägre termineringspriser ger lägre slutkundspriser och att PTS inte har kunnat visa detta.

Tele2 anser att avsnitt 5.7 är obegripligt, och tolkar det som att PTS anser att 4G-nät och 2G-nät kompletterar varandra när det gäller mobil taltrafik. Det är enligt Tele2 felaktigt eftersom 4G inte hanterar tal och är uteslutande för datatjänster.

Tele2 anser att PTS gör ett felaktigt påstående att små operatörer missgynnas av ”höga” termineringsavgifter, för det finns enligt företaget inga sådana samband.

---

⁶ Rubriken på avsnitt 5.5.1 är att lägre termineringspriser gynnar konkurrensen, och avsnittet lyfter fram att mindre operatörer missgynnas när en större andel av den trafik som terminerar i mobilnät kommer från mobilnät. Höga termineringsavgifter förstärker denna negativa effekt på konkurrensförutsättningarna, eftersom det sätter slutkundspriset.

PTS kommentar

I och med att Tele2 instämmer i att det inte går att hävda något samband mellan termineringspriser och mobilanvändning i Europa undermineras argumentet som vissa forskare hävdar att höga termineringspriser skulle bidra till hög penetration, och motsatt att låga termineringspriser skulle göra det svårare att driva utvecklingen med fler mobilkunder. Ifall det inte finns något samband mellan termineringspriser och slutkundpriser skulle man med ett termineringspris på t ex 1 kr inte kunna erbjuda liknande priser som idag. Det skulle göra on-net samtal intressanta och utbyte av trafik mellan operatörer mycket kostsamt. Lägre slutkundpriser och en minskad andel on-net erbjudanden skulle kunna ses som ett bevis för att lägre termineringspriser får de effekter på konkurrensen som eftersträvas.

Det är enligt PTS positivt att Tele2 framhåller att nettot mellan fastnätoperatörer och mobiloperatörer är mindre än 1 mdkr om man tar hänsyn till koncernintern fakturering, vilket rimligtvis innebär att en övergång till särkostnad är ett mindre problem.

PTS förstår att samtrafiknetto avgörs av hur kundgruppen ser ut.

PTS kan konstatera att en ökande andel av termineringsintäkterna kommer från andra mobiloperatörer och då innebär det rimligtvis att termineringspriset påverkar prisbildningen och konkurrensen på marknaden.

PTS kan konstatera att priserna på mobila tjänster har minskat kontinuerligt och ifall det är konkurrensen, termineringspriset eller en kombination av de båda som har drivit ned priserna kan diskuteras. Men PTS vill med bestämdhet betona att nivån på termineringspriser påverkar prisbildningen på marknaden.

PTS kan konstatera att Tele2 har utökat nätsamarbetet och att i utbyggnaden av Net4Mobility utrustas basstationerna (eller siter) med 2G- och 4G-utrustning. Det är mer ett konstaterande och pekar på att produktionskostnaderna faller. PTS kan också konstatera att utvecklingen av LTE öppnar för tal.

I och med att Sverige inte har asymmetriska termineringspriser, vilket kan vara ett sätt att göra det möjligt för nya aktörer att ta ett högre termineringspris jämfört med konkurrenterna är det svårare för nya och mindre aktörer att bryta in på nya kundgrupper och erbjuda låga priser. Mobiloperatörer med negativa samtrafiknetton missgynnas rimligtvis av höga termineringspriser. PTS tanke med att det är negativt för små operatörer är att de har mindre antal kunder att ringa till inom samma nät och därför går sannolikt en större andel av trafiken till andra nät vilket påverkar termineringsnettot. Eftersom lägre

termineringspriser gynnar nya och mindre operatörer kan man anta att sänkta termineringspriser har haft betydelse för utvecklingen av konkurrensen på marknaden.

Tele2: Om internationell utblick

Tele2 framhåller att

- Storbritannien inför LRIC med särkostnad ”senare” än vad PTS planerar.
- Domstolen i Nederländerna undanröjt beslut om LRIC med särkostnad eftersom det stred mot proportionalitetsprincipen och att effekten på slutkundsmarknaden berör en annan marknad än den reglerade och därför inte få användas som motiv till reglering.
- Norge inför en LRIC+ variant för att beräkna samtrafikpriser i mobila nät.
- Spanien aviserat att de inte kommer att följa kommissionens rekommendation eller påpekanden om att införa LRIC med särkostnad.

Tele2 lyfter fram Norge som ett exempel eftersom de valt att inkludera kostnader för täckning i beräkningen av samtrafikpriser eftersom LIRC med särkostnad missgynnar operatörer i glest befolkade länder. Tele2 framhåller att en stor del av mobilnätet byggs för täckning och inte för kapacitet och att med LRIC med särkostnad inräknas inte de täckningsdrivna kostnader vilket är en mycket betydande negativ konsekvens av införandet av LIRC med särkostnad. Tele2 understryker att detta inte analyseras i rapporten, vilket är en stor brist. Det är enligt Tele2 särskilt anmärkningsvärt eftersom täckning ingår i licensvillkoren för 3G licenserna.

PTS kommentar

PTS kan konstatera att EU-kommissionen har varit mycket aktiva när det gäller att sätta press på medlemsländerna att införa särkostnad för terminering i linje med rekommendationen. När det gäller situationen i de länder som nämnts i den internationella jämförelsen är situationen den följande:

Norge har inte beslutat om mobilterminering för särkostnad, men kommer att överväga frågan 2013.

I Nederländerna notifierade OPTA ett nytt beslut 27 januari 2012 i linje de instruktioner som den nationella domstolen fastställde, men EU-kommissionen uttryckte ”serious doubts” och har initierat ett s.k. fas II förfarande när det gäller ett införande av särkostnad.

Spanien aviserade först att CMT avsåg att införa särkostnad för mobilterminering 1 januari 2014, men efter kritik från EU-kommissionen ändrade den Spanska regleringsmyndigheten tidpunkten för ett införande till 1 juli 2013.

I Storbritannien föreslog Ofcom initialt att införa särkostnad för mobilterminering 1 april 2014 baserat på en 4-årig trappa från 2010, men efter överklagandeprocessen i Competition Commission har datumet fastställts till 1 april 2013.

I övrigt bör nämnas att Belgien, Frankrike och Portugal har för avsikt att införa särkostnad den 1 januari 2013. Italien har för avsikt att införa särkostnad från 1 juli 2013

Med beaktande av kommissionens agerande i frågan om införandet av särkostnad så är det tydligt att de menar allvar i denna del.

Tele2: Slutsatser

Tele2 anser att analysen i vissa avseenden är felaktig, att den drar ogrundade slutsatser, att det slarvas med redovisning av fakta och att ett antal centrala frågor inte berörs, som utvecklingen av telefonitjänster, trafikflöden, övergången till VoIP, stagnerande mobilmarknad, och kopplingen mellan penetration och slutkundspriser.

Tele2 framhåller att

- Sverige har en i internationell jämförelse hög mobilpenetration och låga slutkundspriser.
- Den svenska operatörsmarknaden är välmående, och att mobilmarknaden präglas av intensiv konkurrens.
- Ju högre penetration det är på mobilmarknaden desto lägre blir slutkundspriserna.
- Det inte finns någon koppling mellan priset för mobilt terminering och nivån på mobil penetration.
- Det därmed inte finns någon koppling mellan termineringspris och slutkundspris.

- Det inte finns någon koppling mellan storlek på operatör och samtrafiknetto.
- Det inte finns något samband mellan samtrafikpris och samtrafiknetto.
- Den ökade trafiken från fasta nät till mobilnät talar emot att det mobila termineringspriset har någon negativ inverkan på efterfrågan av samtal från fasta nät till mobila nät.
- LRIC med särkostnad sätter svenska operatörer i en negativ position jämfört med operatörer i mindre glesbefolkade länder.
- LRIC med särkostnad inte ger svenska operatörer ersättning för täckning.
- LRIC med särkostnad innebär att svenska mobiloperatörer går miste om 1,5 mdkr i årliga intäkter utan att det blir några positiva effekter på slutkundsmarknaden.
- PTS inte har kunnat visa att termineringspriset har någon inverkan på slutkundspriset, vilket är motivet till att införa LRIC med särkostnad, och därför finns det ingen grund för att införa LRIC med särkostnad.
- Vid fallande volymer riskerar termineringspriset att hamna på 0, vilket inte har behandlats i konsekvensanalysen.
- Ett införande av LRIC med särkostnad strider mot svensk lag eftersom det inte är proportionerligt enligt 1:2 LEK eftersom det inte går att finna några positiva konsekvenser men däremot en rad negativa konsekvenser.

PTS kommentar

PTS vill understryka att ett införande av särkostnad innebär att vissa företag i förhållande till rådande situation på marknaden gynnas och andra påverkas negativt, vilket kommer att vara fallet så länge det existerar asymmetriska nivåer samt obalans i trafiken mellan näten. Men PTS är dock övertygade om att särkostnad för terminering bidrar till en mer dynamisk marknad. Det illustreras t ex av att de priser som erbjudits på den svenska marknaden under våren 2012 med i princip obegränsad volym av tal och data är nya typer av abonnemang som verkar vara mycket attraktiva bland stora grupper. Lägre termineringspriser blir också ett sätt att förenkla för marknadsaktörerna att koncentrera sig på intäkter från de egna kunderna. Det illustreras av övergången från kontantkort till kontrakt att de tidigare lönsamma kontantkortsabonnemangen givit bra lönsamhet tack vare höga termineringspriser. Men i takt med lägre termineringsintäkter blir det mindre lönsamt. Annorlunda uttryckt är de höga vinstmarginalerna (före räntor, skatter, nedskrivningar och amorteringar) på kontantkort på över 50% en indikation på att termineringsintäkterna mer än väl kompenserar för kostnaderna att täcka produktionen av mobilnäten.

PTS samlad bedömning

Genomgången av samrådsvaran på rapporten ”Beräkning av samtrafikpriser med särkostnad – en konsekvensanalys” visar att det finns många synpunkter på hur frågan om samtrafikpriser ska hanteras. Det är en stor spännvid på argumenten i samrådsvaran allt från att det skulle underminera den framtida mobilverksamheten till att det i första hand gynnar den största operatören som har en integrerad verksamhet. Gemensamt för samrådsvaran är att samtliga anför att ett införande av särkostnad inte skulle vara förenligt med svensk lag ifall det inte ger kostnadstäckning för gemensamma kostnader. PTS redovisar myndighetens syn på den legala frågan i besluten. Denna konsekvensanalys har i första hand behandlat de ekonomiska konsekvenserna och PTS samlade bedömning är att ett införande av särkostnad är positivt för konkurrensen på den svenska fast- och mobilmarknaden, att det är positivt för effektiviteten på marknaden och att det ligger i linje med en harmoniserad tillämpning av terminering i Europa.

Bilaga

Detaljerad genomgång av data som Tele2 lyft fram i samrådssvaret

Tele2 lyfter i sitt samrådssvar fram ett stort antal punkter med data hämtade från konsekvensanalysen och framhåller att PTS slarvar med redovisning av data och att rapporten har ett stort antal felaktigheter. PTS har därför lyft ut de data som Tele2 använder i samrådssvaret och kommenterar det för varje punkt som är numrerad från #1 till #19, och där PTS kommentar är försedd med samma nummer som för Tele2.

#1 Tele2 sid 3 (Tele2s samrådssvar)

Tele2 tycker avsnitt 3 är förvirrande. Total termineringstrafik till fasta nät har minskat från 30150 Mmin till 28758 Mmin och från nationella operatörer från 13353 Mmin till 12420 Mmin under perioden 2000-2010. Enligt Svensk telemarknad 2010 tabell 12.

Totalt utgående trafik från nationella fasta nät till nationella nät har minskat från 50117 Mmin till 14682 Mmin 2000-2010.

Enligt Tele2 hävdar PTS att termineringstrafiken ökat med 4% per år, vilket är underligt.

1 PTS

Rapporten sid 23: ” Den totala trafiken som terminerar i fasta nätet har i genomsnitt ökat med 4% per år under perioden 2000-2010. Den dominerande andelen av trafiken kommer från fasta nät, vilka stod för 76% av termineringstrafiken under 2010. Trafik som kommer från mobila nät och som terminerar i fasta nät ökade med i genomsnitt 4% per år under perioden 2000-2010 samtidigt som den totala mobiltrafiken, utgående från mobiltelefoner, växte med i genomsnitt 16% per år. Det understryker att de mobila näten har ökat i betydelse jämfört med det fasta näten.”

PTS har genomgående använt data för volymen av trafik som terminerar i nät, alltså ingående trafik, snarare än utgående trafik. Baserat på data från Svensk telemarknad för åren 2000-2010, med data om terminerande trafik från mobila nät till fasta nät. Nedanstående tabell visar från vilken källa som data är hämtad ifrån. För att räkna ut trafikutvecklingen har PTS använt data om ligger till grund för Svensk telemarknad, men som inte publicerats, vilket benämns STI (Svenskt telemarknad intern) tabell 12 c. De nedersta tre raderna visar utvecklingen för den terminerande trafiken.

Trafik	Källa	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	CAGR
Total samtrafik för fast telefoni (miljoner minuter)	ST 12	30 150	32 834	37 434	59 023	58 584	54 067	46 316	41 537	34 827	32 677	28 758	-0,5%
Terminerande trafik från nationella operatörers nät miljoner minuter	STI 12c	13 353	15 381	16 447	17 537	19 803	18 354	16 528	15 560	13 868	13 606	12 240	-0,9%
Terminerande trafik från mobilnät till fasta nät miljoner minuter	STI 12c	2 016	2 168	2 244	2 094	2 683	2 250	2 407	2 573	2 504	2 799	2 993	4,0%
Terminerande trafik från fasta nät till fasta nät, miljoner minuter	STI 12c	6 377	12 546	11 211	14 486	16 006	12 528	10 773	11 236	10 472	10 107	9 427	4,0%
Total terminerande trafik i fasta nät		8 393	14 714	13 455	16 580	18 689	14 778	13 180	13 809	12 976	12 906	12 420	4,0%

#2 Tele2 sid 4

Under perioden 2001-2010 trafik från mobilnät för terminering i fasta nät ökat med 3,6% medan trafiken från fasta nät för terminering i fasta nät minskat med 3,1% för en total minskning med 1,9% per år.

#2 PTS

Tele2 har räknat på perioden 2001-2010 i stället för 2000-2010 som redovisas i rapporten vilket påverkar resultatet eftersom det var en kraftig ökning av terminerande trafik från fasta nät till fasta nät från år 2000 till år 2001.

Trafik	Källa	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	CAGR
Total samtrafik för fast telefoni (miljoner minuter)	ST 12	32 834	37 434	59 023	58 584	54 067	46 316	41 537	34 827	32 677	28 758	-1,5%
Terminerande trafik från nationella operatörers nät miljoner minuter	STI 12c	15 381	16 447	17 537	19 803	18 354	16 528	15 560	13 868	13 606	12 240	-2,5%
Terminerande trafik från mobilnät till fasta nät miljoner minuter	STI 12c	2 168	2 244	2 094	2 683	2 250	2 407	2 573	2 504	2 799	2 993	3,6%
Terminerande trafik från fasta nät till fasta nät, miljoner minuter	STI 12c	12 546	11 211	14 486	16 006	12 528	10 773	11 236	10 472	10 107	9 427	-3,1%
Total terminerande trafik i fasta nät		14 714	13 455	16 580	18 689	14 778	13 180	13 809	12 976	12 906	12 420	-1,9%

#3 Tele2 sid 4

Strax under figur 3 trafikvolymerna trots att man påstått att de stiger med 4%.

#3 PTS

Den matematiska beräkningen av genomsnittlig ökning per år är förändringen från första året till sista året och sedan fördelat över antalet år i en matematisk funktion. PTS skriver i det stycke som Tele2 refererar till att trafikvolymerna i fasta nät minskade under åren 2008-2010, vilket illustreras av nedanstående tabell, sista raden.

Trafik	Källa	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	CAGR
Total samtrafik för fast telefoni (miljoner minuter)	ST 12	30 150	32 834	37 434	59 023	58 584	54 067	46 316	41 537	34 827	32 677	28 758	-0,5%
Terminerande trafik från nationella operatörers nät miljoner minuter	STI 12c	13 353	15 381	16 447	17 537	19 803	18 354	16 528	15 560	13 868	13 606	12 240	-0,9%
Terminerande trafik från mobilnät till fasta nät miljoner minuter	STI 12c	2 016	2 168	2 244	2 094	2 683	2 250	2 407	2 573	2 504	2 799	2 993	4,0%
Terminerande trafik från fasta nät till fasta nät, miljoner minuter	STI 12c	6 377	12 546	11 211	14 486	16 006	12 528	10 773	11 236	10 472	10 107	9 427	4,0%
Total terminerande trafik i fasta nät		8 393	14 714	13 455	16 580	18 689	14 778	13 180	13 809	12 976	12 906	12 420	4,0%
Förändring				-9%	23%	13%	-21%	-11%	5%	-6%	-1%	-4%	

#4 Tele2 sid 4

I tabell 8 anges totala antalet utgående minuter från fasta nät till mobila nät till 3631 Mmin, medan det i tabell 22 anges att mobilnät terminerat 4201 Mmin under 2010. Det är en skillnad på 600 Mmin som inte redovisas i rapporten.

#4 PTS

Tele2 refererar till tabeller i Svensk telemarknad och att nettot inte stämmer mellan utgående trafik och terminerande trafik. Svensk telemarknad baseras på data från operatörer och PTS granskar kvaliteten i den publicerade data men gör inga korstabuleringar vilket innebär att det kan finnas inkonsistenser, vilket Tele2 påtalar. Det är också att den utgående trafikuppgiften för fasta nät kommer från ett antal fastnätoperatörer och den terminerande trafikuppgiften kommer från mobiloperatörer. Vidare kan det finnas klassificeringsproblem av internationellt inkommande trafik för terminering i mobila nät.

PTS har i konsekvensanalysen genomgående använt data för terminerande trafik för att hålla en konsekvent linje.

#5 Tele2 sid 4

Bruttomarginalen på sidan 25 kan inte verifieras eftersom det inte finns data för år 2000.

#5 PTS

Bruttomarginalen går att verifiera genom följande data:

- Svensk telemarknad (ST) 2010 Tabell 7 visar att totala intäkter för samtal från fasta nät till mobila nät genererade 4889 mkr år 2000.
- ST 2010 Tabell 8 visar att totala antalet trafikminuter för samtal från fasta nät till mobila nät var 2533 miljoner minuter år 2000.
- Det ger en genomsnittlig intäkt per minut på 1,93 kr år 2000, och eftersom det mobila termineringspriset var 1,18 kr år 2000 ger det en bruttovinst på 0,75 kr per minut, och dividerat med den genomsnittliga intäkten på

1,93 kr per minut ger det en bruttomarginal på 39%, se sista raden på följande tabell.

Intäkter marginal på samtal från fasta nät till mobilnät											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Genomsnittlig intäkt per minut	1,93	1,73	1,72	1,69	1,50	1,37	1,18	1,02	0,85	0,85	0,79
Samtrafikpriset	1,18	0,98	0,97	0,88	0,799	0,725	0,64	0,55	0,43	0,32	0,26
Bruttovinst per minut	0,75	0,75	0,75	0,81	0,70	0,64	0,54	0,47	0,42	0,53	0,53
Total bruttovinst	1900	2 322	2 438	2 753	2 619	2 375	2 026	1 798	1 624	1 982	1 942
Bruttomarginal	39%	43%	44%	48%	47%	47%	46%	46%	49%	62%	67%

#6 Tele2 sid 4

Tele2 gör en analys för 2001-2010 genom att plocka uppgifter om intäkter från tabell 7 och minuter från tabell 22. Samtal från fasta nät till mobilnät under perioden har ökat marginalen från 23% till 63%, eller 1245 mkr till 1820 mkr. Fastnätsoperatörerna har med andra ord tillgodogjort sig 575 mkr av de minskade mobila termineringspriserna.

#6 PTS

Det är en delvis annorlunda beräkning jämfört med #5 men i nedanstående tabell redovisas den uppskattade bruttomarginalen för samtal från fasta till mobila nät och den var 46% år 2001 och 62% år 2010. Det ger en bruttovinst på 1,8 mdkr år 2010.

	Källa	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Slutkundintäkter på samtal från fasta nät till mobilnät mkr	ST 7	4 889	5 338	5 600	5 755	5 597	5 063	4 413	3 902	3 283	3 174	2 886
Terminerande trafik i mobila nät från fasta nät antal trafikminuter i miljoner	ST22		2 933	3 473	3 448	3 788	3 621	3 649	4 056	4 310	4 187	4 201
Mobil termineringspris per minut			0,98	0,97	0,88	0,80	0,73	0,64	0,55	0,43	0,32	0,26
Total kostnad för mobil terminering			2 874	3 369	3 034	3 026	2 625	2 335	2 231	1 853	1 340	1 092
Bruttovinst			2 464	2 231	2 721	2 571	2 438	2 078	1 671	1 430	1 834	1 794
Bruttomarginal			46%	40%	47%	46%	48%	47%	43%	44%	58%	62%

Intäkter marginal på samtal från fasta nät till mobilnät												
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	CAGR
Genomsnittlig intäkt per minut fast till mob	1,93	1,73	1,72	1,69	1,50	1,37	1,18	1,02	0,85	0,85	0,79	-8,5%
Förändring		-10%	-1%	-2%	-11%	-9%	-13%	-14%	-17%	0%	-7%	
Samtrafikpriset mobilt	1,18	0,98	0,97	0,88	0,799	0,725	0,64	0,55	0,43	0,32	0,26	-14%
Förändring		-17%	-1%	-9%	-9%	-9%	-12%	-14%	-22%	-26%	-19%	

#7 Tele2 sid 4

TeliaSonera har 64,7% av all utgående trafik till mobilnät, vilket ger 373 mkr till TeliaSonera.

#7 PTS

Svensk telemarknad visar att TeliaSonera hade 64,7% av utgående trafik från fasta nät till mobila nät. Källa Svensk telemarknad Tabell 9.

#8 Tele2 sid 5

Nettoeffekt av ändrade termineringspriser när samtrafikpriser räknas bort. Koncerninterna intäkter var 457 mkr av totala intäkten för terminering i mobila nät (Källa: Svensk telemarknad 2010, tabell 22). Värdet på fastnätstrafik som terminerar i mobila nät är 609 mkr och inte 1066 mkr. Nettoskillnaden är 506 mkr och inte 963 mkr.

#8 PTS

PTS har genomgående använt totala intäkter och därför inte räknat bort koncerninterna intäkter. Skälet till detta är att företagen redovisar resultat för de olika affärsområdena, vilket gör att det är relevant att inkludera koncerninterna intäkter, dessutom förenklar det att ha en konsekvent linje i analysen.

	2010	pure- LRIC	Skillnad
Intäkter för terminering av inkommande trafik i fastnät från mobilnät mkr	103	5	-98
Intäkter för terminering av inkommande trafik i fastnät från fastnät mkr	314	17	-297
Totala termineringsintäkter fasta nät mkr	417	22	-395
Kostnad för terminering för fasta nät i mobilnät (mkr)	1 066	378	-688
Nettoskillnad termineringsintäkter mellan fasta nät och mobilnät (mkr)	-963	-373	590

#9 Tele2 sid 5

Skillnaden mot LRIC med särkostnad är 300 mkr och inte 600 mkr som utredningen visar.

#9 PTS

PTS har genomgående inkluderat koncerninterna intäkter vilket gör att det blir större skillnader jämfört med en justerad siffra som Tele2 redovisar.

#10 Tele2 sid 6

Intäkter för fasta nät minskade från 26,5 mdkr 2001 till 14,5 mdkr, men PTS redovisar inte att fastnätsmarknaden är uppdelad i abonnemang och trafik, vilka har utvecklats i två olika riktningar. År 2000 var 25% av intäkterna uppringd internetaccess och nästan en tredjedel av trafiken.

#10 PTS

Fokus på analysen och på de data som används är relaterade till samtrafik. Svensk telemarknad tabell 7 redovisar data för intäkter och fördelning av fasta och rörliga intäkter, och visar att andelen fasta avgifter ökat samtidigt som de totala intäkterna minskat.

#11 Tele2 sid 6

Mobil terminering genererade 2,7 mdkr 2010, men det var 2,221 mdkr i intäkter från andra bolag än sådana som bolag som ingår i samma koncern. Koncerninterna intäkter för mobil terminering är ca 20% av totala termineringsintäkter.

#11 PTS

Svensk telemarknad 2010 tabell 22 redovisar dels intäkter för terminering av inkommande trafik på 2,7 mdkr varav 457 mdkr var koncerninterna intäkter. I och med att operatörer redovisar resultat för affärsområden är de koncerninterna intäkterna inte ointressanta. Samtidigt har PTS genomgående valt att inkludera koncerninterna intäkter för att göra siffrorna jämförbara.

#12 Tele2

Enligt Tele2 är de redovisade siffrorna inte korrekta eftersom statistiken visar att totalintäkterna för terminering var 2,6 mdkr 2010 och inte 2,7 mdkr som rapporten visar och år 2000 var de 5,3 mdkr och inte 5,5 mdkr.

#12 PTS

Tele2 har exkluderat intäkter för terminering av internationellt inkommande trafik, vilket enligt PTS ska inkluderas i beräkningen. Svensk telemarknad 2010 tabell 22 redovisar att intäkter för terminering av inkommande trafik från nationella operatörers år 2000 var 5,27 mdkr och 2,628 mdkr år 2010, men till det kommer intäkter för terminering av internationellt inkommande trafik på 272 mkr år 2000 och 82 mkr år 2010. Det innebär att de totala

samtrafikintäkterna var 5,5 mdkr år 2000 och 2,7 mdkr år 2010, vilket är de uppgifter som används i konsekvensanalysen.

#13 Tele2 sid 6

Termineringsintäkters andel av totala intäkter för mobiloperatörer har efter justering sjunkit från 27% till 8% (och inte 28% till 10%). Och exkluderar man koncernintern termineringstrafik har andelen minskat från 23% till 7% av totala intäkter.

#13 PTS

Justeringen är obefogad eftersom Tele2 exkluderar terminering för internationell trafik och PTS inkluderar koncerninterna intäkter.

#14 Tele2 sid 6

Figur 12 är felaktig. Termineringsintäkter som andel av slutkundsintäkter, när det i själva verket är totalintäkter.

#14 PTS

I förklaringen i Figur 12 står mobilterminering/totala intäkter. De intäkter som ligger till grund för beräkningen är intäkter för kontraktsabonnemang, intäkter för kontantkort, intäkter för SMS, intäkter för MMS, intäkter för mobil data samt intäkter för mobilterminering. Rubriken skulle kunna vara ”slutkundsintäkter samt mobilterminering”, i stället för ”slutkundsintäkter” som det står nu. Intäkter för internationell roaming utanför Sverige och internationell roaming i Sverige ingår inte i beräkningen vilket ingår i företagens beräkningar av genomsnittlig intäkt per kund (ARPU), så det är inte riktigt totala intäkter.

#15 Tele2 sid 7

Utgående telefontrafik från fasta nät har under perioden 2000-2010 minskat från 39084 Mmin (exkl. uppringd internet) till 19816 Mmin eller -7,1% per år i genomsnitt under perioden. Under samma period har utgående trafik från fasta nät till mobilnät ökat från 2533 Mmin till 3631 Mmin eller vuxit med i genomsnitt 4% per år. Denna utveckling har skett trots höga termineringspriser i mobila nät. Och Tele2 framhåller att volymer på samtal från fasta nät till mobila nät inte har något påvisbart samband med nivån på det mobila termineringspriset.

#15 PTS

Data är hämtade från Svensk telemarknad 2010 tabell 8 och illustrerar hur volymerna i fasta nät minskat samtidigt som trafiken till mobilnäten ökat. Som en konsekvens av spridningen av mobiltelefoni har fasta telefoner haft allt fler att ringa till och de höga mobila termineringspriserna var en viktig drivkraft för framväxten av kontantkort. PTS syn på frågan är att fasta nät inte har varit konkurrenskraftig i förhållande till mobiltelefoni, och det har naturligtvis också påverkats av strukturella faktorer som att mobiltelefoni har blivit allmänt tillgängligt.

#16 Tele2 sid 7

Hänvisning till sid 39 i rapporten. Påstås att termineringsintäkter i mobilnät skulle minska med 1,2 mdkr jämfört med 2010 om LRIC med särkostnad infördes, vilket innebär att 491,5 mkr skulle tillfalla TeliaSonera. Baserat på att 64,7% av utgående trafik från fasta till mobila nät som i sig utgör 43,3% av terminerande trafik i mobilnät.

 # 16 PTS

Tele2 lyfter fram den totala effekten av en övergång till LRIC med särkostnad, och baserat på exemplet stämmer det att lägre kostnader för mobil terminering innebär att de operatörer som har stor andel av trafiken från fasta nät till mobila nät sänker kostnaderna för mobil terminering. Men samtidigt innebär en övergång till särkostnad på terminering i fasta nät att intäkterna minskar med 395 mkr. Den totala effekten blir att det negativa nettot minskar från -963 mkr till -373mkr, med en nettoeffekt på 590 mkr.

#17 Tele2 sid 7

Trafik från fasta nät till mobila nät har minskat kraftigt och att trafiken från fasta nät till mobilnät endast ökat med 4%. Både och.

 # 17 PTS

Sid 39, konsekvensanalysen ” Överföringen av trafik från fasta nät till mobila nät har minskat kraftigt under de senaste tio åren. Nätverkseffekten som motiverade det höga termineringspriset i mobila nät har inte varit särskilt stark då trafiken från fasta nät till mobilnät endast ökat med 4% under perioden 2001-2010.”

Den första meningen är oklart formulerad och syftar på att fasta nät har tappat i konkurrenskraft och att intäkterna för terminering i mobila nät för trafik från

fasta nät har minskat kraftig under de senaste åren. Den andra delen av stycket syftar på att värdet på fasta telefoner skulle öka när det fanns fler mobiler att ringa till, men av olika skäl har inte fast telefoni varit konkurrenskraftig.

#18 Tele2 sid 9

Genererades 1,5 mdkr i termineringsintäkter mellan mobila nät. Hur fördelades intäkterna?

18 PTS

Konsekvensanalysen bygger framför allt på öppen och publicerad data från Svensk telemarknad, i vissa fall har PTS använt underliggande data som inte publicerats publikt men som inte omfattas av sekretess. PTS har medvetet valt att analysera nettoeffekter för hela marknaden och inte effekter för enskilda operatörer. Skälet till detta är att PTS har använt till största delen publik data och ifall PTS hade använt uppgifter om enskilda företag skulle detta sannolikt omfattas av sekretess eftersom det handlar om affärskritisk information.

#19 Tele2 sid 10

Avsnitt 5.4, där sägs att asymmetrin mellan fasta och mobila termineringspriser sjunkit från 1:17 till 1:5 från 2001 till 2010. År 2001 var priset för fast terminering 6,3 öre/minut (från nationella operatörer) och 2010 var det 3,4 öre. Motsvarande pris för mobil terminering var 140 öre respektive 27 öre. Det ger att relationen ändras från 1:22 till 1:8.

19 PTS

Baserat på nedanstående data ska relationen mellan fast och mobilt vara 1:16 år 2001 och 1:9 för 2010, eller annorlunda uttryckt var mobiltermineringspriset 16 gånger större än fast terminering år 2001 och år 2010 var mobilterminering nästan 9 gånger högre än fast terminering. Poängen är att skillnaden mellan det mobila och fasta termineringspriset har minskat under perioden, se de två nedersta raderna i följande tabell.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Termineringsavgift per minut öre	6,11	6,04	6,03	6,03	5,71	5,06	4,76	4,41	3,94	3,45	3,00
Fast terminering	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04	0,03	0,03
Mobil terminering	1,18	0,98	0,97	0,88	0,80	0,73	0,64	0,55	0,43	0,32	0,26
Skillnad Moibil och fast terminering	1,12	0,92	0,91	0,82	0,74	0,67	0,59	0,51	0,39	0,29	0,23
Kvot mellan fast och mobil terminering	19,31	16,24	16,10	14,60	13,99	14,33	13,45	12,47	10,92	9,28	8,67